

15

Geïntegreerd beheer van kustgebieden

Auteurs

Hannelore Maelfait ¹

Kathy Belpaeme ¹

Ann-Katrien Lescrauwaet ²

Lectoren

Ann Cliquet ³

Michaël Kyramarios ⁴

Wendy Bonne ^{4, 5}

¹ Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer

² Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

³ Maritiem Instituut, Universiteit Gent

⁴ Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Directoraat-Generaal Leefmilieu, Dienst Marien Milieu

⁵ Huidige affiliatie: VLIZ - JPI-Oceans

Te citeren als:

Maelfait, H., Belpaeme, K., Lescrauwaet, A.K., 2013. Geïntegreerd beheer van kustgebieden. In: Lescrauwaet, A.K., Pirlet, H., Verleye, T., Mees, J., Herman, R. (Eds.), Compendium voor Kust en Zee 2013: Een geïntegreerd kennisdocument over de socio-economische, ecologische en institutionele aspecten van de kust en zee in Vlaanderen en België. Oostende, Belgium, p. 261-270.

Geïntegreerd beheer van kustgebieden (GBKG) of het engelse acronym ICZM of ICM voor Integrated Coastal (Zone) Management, kortweg kustzonebeheer, staat voor 'een voortdurend proces met als algemene doelstelling de verwezenlijking van duurzame ontwikkeling in de kustzone door middel van een optimaal beheer van de menselijke activiteiten in deze zone, teneinde de toestand van het kustmilieu te verbeteren en zijn diversiteit te handhaven (Europese Commissie (EC), 1999). In de Europese Unie werd oorspronkelijk aandacht besteed aan GBKG in een aanbeveling (juridisch niet-bindend beleidsinstrument), waarbij gestreefd werd naar een gezamenlijke visie bij de opmaak en uitvoering van nationale strategieën voor GBKG. Van de 20 EU-kustlidstaten beschikten 9 landen - representatief voor 64% van de Europese kustlijn¹ - reeds in 2005 over een nationale GBKG strategie. België beschikt net zoals 7 andere lidstaten (samen 18% van de EU-kustlijn), niet over een GBKG strategie maar voert bijkomende acties uit voor het bewerkstelligen van een geïntegreerd kustzonebeheer in het kader van het bestaande beleid en wetgeving. Ondertussen worden belangrijke vorderingen gemaakt in het juridisch verankeren van GBKG op regionaal niveau in de EU. Bovendien liep de geldingsduur van de aanbeveling af in 2006 en werd het Europese GBKG instrument aan een herziening onderworpen. Ook in België werd na 10 jaar GBKG een evaluatie uitgevoerd (*Belpaeme 2011*²⁰⁸⁴⁵³). Op 12 maart 2013 gaf de EC goedkeuring aan een ontwerp-voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van een kader voor maritieme ruimtelijke ordening en GBKG (zie ook thema **Maritieme Ruimtelijke Planning**). Het voorgestelde instrument zal de lidstaten verplichten strategieën op te stellen inzake GBKG, voortbouwend op de beginselen en elementen uit de aanbeveling van de Raad inzake GBKG van 2002. In 2010 heeft de EC ook het GBKG protocol voor de Middellandse Zee ondertekend. Dit protocol is een bindend document voor alle lidstaten.

15.1 Beleidscontext

In een globale context werd GBKG op de agenda gezet op de VN-Wereldconferentie inzake milieu en ontwikkeling (Rio, 1992). In *hoofdstuk 17* van 'Agenda 21' (een VN-actieplan inzake duurzame ontwikkeling, vastgesteld op de Rio conferentie in 1992) werden de doelstellingen voor de bescherming van zeeën, oceanen en kustgebieden uitgewerkt en specifiek verwezen naar het belang van een geïntegreerde benadering. De UNESCO nam in de 19^e zitting van de Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC) vergadering in 1997, het Integrated Coastal Area Management (ICAM) aan als onafhankelijk programma. De doelstelling voor dit programma is de IOC-lidstaten te helpen bij hun inspanningen om marien wetenschappelijke en technologische capaciteiten op te bouwen op het gebied van GBKG in opvolging van Agenda 21.

GBKG wordt in de Europese lidstaten voornamelijk gestimuleerd door de 'Aanbeveling betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa' (2002/413/EG). De 'GBKG aanbeveling' biedt als beleidskader een gemeenschappelijke visie en standaard voor alle lidstaten. De Europese 'GBKG aanbeveling' (2002/413/EG) volgde op een reeks Europese charters en besluiten gericht op ruimtelijke planning en bescherming van de kustlijn (zie tabel 1), en kwam er naar aanleiding van hoofdstuk 17 van Agenda 21.

De Europese aanbeveling kende een belangrijk voortraject waarin België een actieve rol speelde, onder andere via het 'TERRA-CZM' project om technische informatie te verzamelen met betrekking tot GBKG, en om een breder debat te stimuleren in het kader van de *Demonstratieprogramma's*¹⁸⁶²⁷ inzake duurzaam kustbeheer, in opdracht van de EC (1996-1999). Sinds het in werking treden van de aanbeveling – een niet-bindend beleidsinstrument – werd op het niveau van de regionale zeeën belangrijke voortgang geboekt in het uitwerken en onderschrijven van wettelijk bindende regelgeving inzake GBKG (*ICZM Protocol onder de Barcelona Conventie* voor de Middellandse Zee, regelgeving onder *HELCOM* voor de Baltische zee, *Bucharest Conventie* voor de Zwarte Zee). In de aanbeveling verzocht de EU de lidstaten om nationale strategieën en maatregelen te ontwikkelen, en hierover rapport uit te brengen in 2006 (COM (2007) 308).

Met het oog op de verdere bevordering van duurzame ontwikkeling van kustgebieden, gaf de Europese Commissie op 12 maart 2013 goedkeuring aan een ontwerp-voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van een kader voor maritieme ruimtelijke ordening en geïntegreerd beheer van kustgebieden (COM (2013) 133). Het voorgestelde instrument zal de lidstaten verplichten strategieën op te stellen inzake GBKG, voortbouwend op de beginselen en elementen uit de aanbeveling van de Raad inzake GBKG van 2002 (2002/413/EG) en het Protocol bij het Verdrag van Barcelona inzake het GBKG, zoals door de EU geratificeerd in 2010.

GBKG wordt in België behartigd door het *Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer*. Het Coördinatiepunt werd opgericht in 2001 – een jaar voor de GBKG aanbeveling – als een project onder het 'Doelstelling 2'-programma van

¹ Kustlijn volgens de definitie van EUROSION: <http://www.eurosion.org>.

Tabel 1. Overzicht van het historische traject van het Europese beleid inzake geïntegreerd kustzonebeheer en de tenuitvoerlegging van GBKG in België.

JAARTAL	BELEIDSINSTRUMENT	DOELSTELLING/OMSCHRIJVING
1973	<i>Besluit (73)29 van de Europese Raad</i>	Besluit met betrekking tot de bescherming van de kustlijn
1981	<i>Europese Kust Charter</i> ²²⁶⁵⁷⁸ , opgesteld door de Conferentie van Perifere Maritieme Regio's in Europa	Tekent de basisprincipes uit voor een geïntegreerd beheer van kustgebieden
1982	<i>Besluit van het EU Parlement</i> ter ondersteuning van het Europese Kust Charter	Ondersteunt de principes zoals beschreven in het 'Kust Charter'. Zowel het Charter als het Besluit(73)29 onderlijnen de nood aan een geïntegreerde planning voor kustgebieden in Europa
1983	Europees Charter voor Regionale Ruimtelijke Planning (CEMAT)	Onderlijnt de nood aan ruimtelijke planning in Europese kustgebieden
1992	<i>Hoofdstuk 17 van Agenda 21</i>	Aanleiding tot een specifiek Europees beleid met betrekking tot GBKG. Roept de kuststaten op om GBKG strategieën op te stellen. Hoofdstuk 10 van Agenda 21 onderlijnt bovendien het belang van een geïntegreerd en duurzaam beheer van landgebruik
1992	Resolutie van de EU Raad betreffende het toekomstige beleid van de Gemeenschap met betrekking tot de Europese kustzone (92/C 59/01)	Mede in opvolging van Agenda 21, erkent de Europese Raad de nood aan een geïntegreerde benadering in de aanpak van de uitdagingen inzake kustbeheer, en spoort de Commissie aan om een voorstel op te stellen voor actie in Europa
1994	Resolutie van de EU Raad betreffende een communautaire strategie voor geïntegreerd beheer van de kustzone (94/C 135/02)	De EU verzoekt de lidstaten de bescherming van de kustzones op te voeren, via een communautaire strategie voor geïntegreerd beheer van de kustzones
1996-1999	De Europese Commissie start een <i>Demonstratieprogramma</i> ¹⁸⁶²⁷ rond duurzaam kustbeheer	Er worden 35 projecten goedgekeurd en 6 thematische studies uitgewerkt. Het Vlaams gewest voert het project 'TERRA-CZM' uit om technische informatie te verzamelen met betrekking tot GBKG en om een breder debat te stimuleren.
1999	Europese raad: ' <i>Modelwet voor Kustbescherming</i> ' (<i>Model Law on Coastal protection</i>)' ⁶⁴⁹⁸⁹	Een voorstel voor elementen van een toekomstige modelwet voor kustbescherming
1999	Europese raad: ' <i>Gedragscode voor 'goede praktijken'</i> ' (<i>Code of conduct for coastal zones</i>)' ^{1 20650}	Een voorstel voor 'goede praktijken' inzake GBKG
2000	Een voorstel aan het EU Parlement en de EU Raad voor een Europese aanbeveling inzake geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa (COM (2000) 545)	
2000	Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement inzake geïntegreerd beheer van kustgebieden (COM (2000) 547)	Strategie voorgesteld om op Europees niveau een gezamenlijke aanpak te bevorderen inzake planning en beheer van het kustgebied
2001	Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer	In het kader van het Europese 'Doelstelling 2'-programma voor kustgebieden, wordt het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer in België opgericht
2002	Aanbeveling betreffende de uitvoering van een Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden (GBKG) in Europa goedgekeurd door het Europees parlement en de Europese Raad 30 mei 2002 (2002/413/EG)	Aanbeveling gebaseerd op artikel 175 van het Europees Verdrag dat de Europese Raad in de mogelijkheid stelt maatregelen uit te werken ter bescherming van het leefmilieu. In deze aanbeveling worden de EU-lidstaten verzocht een nationale strategie(ën) uit te werken voor hun kustbeleid, rekening houdend met de strategie voor duurzame ontwikkeling en het opmaken van een nationale inventarisatie van belangrijke actoren, wetten en instellingen inzake beheer van het kustgebied

JAARTAL	BELEIDSINSTRUMENT (vervolg)	DOELSTELLING/OMSCHRIJVING
2002	Het 6 ^e Milieu Actie Programma/ <i>Environment Action Programme of the European Community, 2002-2012 (besluit 1600/2002/EG)</i>	Bevestigt GBKG als prioritaire actie, cf. Artikel 3.10 en 6.2 (g)
2006	Nationale rapportage van de lidstaten inzake voortgang in de implementatie van GBKG	<i>GBKG Rapport van België</i> ¹⁰¹⁸¹¹
2007	Mededeling van de Commissie. Verslag aan het EU Parlement en de Raad: Evaluatie van het geïntegreerd beheer van kustgebieden (ICZM) in Europa (COM (2007) 308)	Evaluatie inzake nationale opvolging van GBKG
2008	Kaderrichtlijn Mariene Strategie (<i>Richtlijn 2008/56/EG</i>)	Richtlijn tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu
2008	Routekaart naar maritieme ruimtelijke ordening. Mededeling van de Commissie (COM (2008) 791)	Voorstel van de EC voor het toepassen van gemeenschappelijke principes inzake MRP in de EU, met verwijzing naar de relatie tussen GBKG en MRP (sectie 5.9)
2011	Evaluatie 10 jaar GBKG in België (september 2011)	Rapport '10 jaar Coördinatiepunt, een kwestie van evenwicht' (<i>Belpaeme 2011</i> ²⁰⁸⁴⁵³)
2011-2012	Impact analyse, <i>Consultatieproces</i> ²²⁶⁵⁸⁰ en herziening van de GBKG aanbeveling	Wordt uitgevoerd in samenspraak met de evaluatie betreffende toekomstige actie inzake Maritieme Ruimtelijke Planning MRP (zie thema Maritieme Ruimtelijke Planning)
2013	Ontwerp-voorstel van de Europese Commissie en de Raad voor een richtlijn tot vaststelling van een kader voor maritieme ruimtelijke ordening en geïntegreerd beheer van kustgebieden (COM (2013) 133)	

de EC. Na een eerste evaluatie in 2006 besloten de partners een 'GBKG protocol' te ondertekenen waarmee de rol van het Coördinatiepunt als belangrijk instrument voor GBKG in België werd bevestigd. Het Protocol werd in 2007 ondertekend door de provinciale overheid *Provincie West-Vlaanderen*, het Agentschap voor Natuur en Bos (*ANB*), Vlaamse overheid, ministerie van Leefmilieu Natuur en Energie, het Agentschap Maritieme Dienstverlening Kust (*MD&K*) - *afdeling Kust* (Vlaamse overheid, ministerie van Mobiliteit en Openbare werken), en het Vlaams Instituut voor de Zee (*VLIZ*) als wetenschappelijke partner (Vlaamse overheid, departement Economie, Wetenschap en Innovatie). In 2009 werd de *Dienst Marien Milieu* (federale overheidsdienst van Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu) ook partner (*Belpaeme 2011* ²⁰⁸⁴⁵³).

België is een kustlidstaat met een beperkte kustzone en zeegebieden waar een veelheid aan beleidsniveaus actief zijn in opvolging van de verschillende bevoegdheidsverdelingen (zie Hoofdstuk 3 van het Compendium voor Kust en Zee). Gelet op deze versnippering in bevoegdheden, is het integreren en onderling afstemmen van sectorale visies en plannen in het kustgebied een noodzaak en hebben de diverse beleidsniveaus en hun diensten elk een interne verantwoordelijkheid om GBKG mee tot uitvoering te brengen. Hoewel een bestuurlijke verankering van GBKG in België (voorlopig) niet aan de orde is, worden het beleidskader en de beginselen van GBKG geleidelijk opgenomen in het sectorale beleid voor de kust.

België beschikt niet over een GBKG strategie, maar voert bijkomende acties uit voor het bewerkstelligen van een geïntegreerd kustzonebeheer in het kader van bestaande beleid en wetgeving. In 2006 liep de aanbeveling (2002/413/EG) ten einde. In afwachting van het herzieningsproces werden lidstaten gevraagd om een tweede nationale rapportage uit te werken over de periode 2006-2010. In 2011 werd de GBKG aanbeveling aan een herziening onderworpen. Ook in België werd na 10 jaar GBKG een evaluatie uitgevoerd (*Belpaeme 2011* ²⁰⁸⁴⁵³).

15.2 Ruimtegebruik

GBKG op zich is geen ruimtegebruiker maar een proces om ruimtegebruik in de kustzone op land en in zee, en in het bijzonder op het raakvlak tussen land en zee, te optimaliseren. De definitie en geografische afbakening van het

concept 'kustzone' heeft zowel internationaal als Europees heel wat voeten in de aarde (*EU Code of Conduct for Coastal Zones, 1999*²⁰⁶⁵⁰). In België werd, althans voor de werking van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer, gekozen voor een definitie van de term 'kustzone' die zich uitstrekt van de polders tot en met de territoriale zee (zie figuur 1).

Figuur 1. Afbakening van het kustzonegebied, zoals vastgelegd als het werkgebied van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer in België, met aanduiding van de 12-mijlszone op zee en de 10 kustgemeenten en 9 poldergemeenten aan de landzijde van de 'kustzone' (*Kustatlas*).

In de praktijk betekent dit dat het kustzonebeleid 10 kustgemeenten betreft (De Panne, Koksijde, Nieuwpoort, Middelkerke, Oostende, Bredene, De Haan, Blankenberge, (Zeebrugge), Knokke-Heist) evenals 9 poldergemeenten (Damme, Brugge, Zuienkerke, Jabbeke, Oudenburg, Gistel, Diksmuide, Veurne, Alveringem en Lo-Reninge). Zeewaarts wordt het kustgebied begrensd door de 12-mijlszone.

Andere definities van de 'kust' of 'kustzone' zijn beschikbaar op:
<http://www.kustatlas.be/nl/themas/algemene-situering/definitie-kust/>

15.2.1 Uitvoering van de beleidscontext in België

De versnippering van de verschillende bestuurlijke instanties over de verschillende beleidsdomeinen en geografische zones van de kust vormt voor de meeste lidstaten een belangrijke uitdaging voor een efficiënt kustzonebeheer. Dit is ook het geval voor België (zie tabel 2).

De knelpunten inzake geïntegreerd kustzonebeheer in België, komen onder meer aan bod in: *Tussen Land en Zee: dringend... nood aan een integraal kustzonebeheer: 10-puntenprogramma voor integraal kustzonebeheer in België* (Natuurreservaten vzw en WWF 1994)¹⁹¹⁰⁴, *Belpaeme* (2001)²²⁵⁰⁷, *Advies van de Mina-raad van 5 april 2001 over het geïntegreerd beheer van kustgebieden*⁶⁶²⁰⁶ (GBKG) (cfr. par. 28 inzake samenwerkingsovereenkomst en par. 29 inzake regionalisering als mogelijke opties) en *Cliquet et al. (2002)*³⁰²⁸⁵ (Juridische inventarisatie van de kustzone in België).

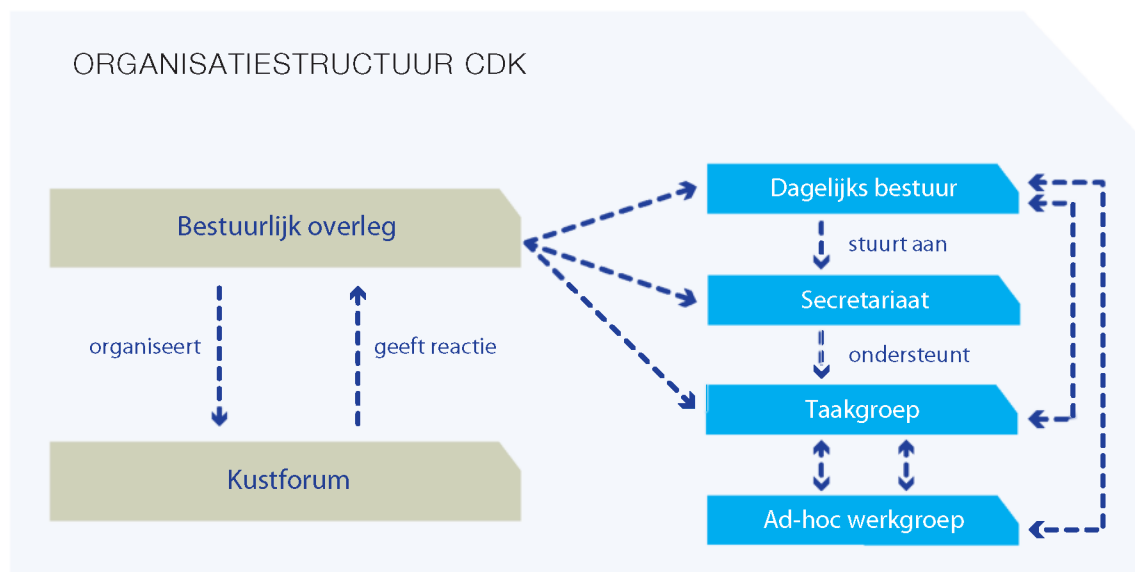
Tabel 2. Bevoegdheidsverdeling in het kustgebied in België (*Belpaeme et al. 2011*²⁰⁷³³³). Voor een gedetailleerd overzicht van de bevoegdheidsverdeling wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van het Compendium voor Kust en Zee.

ZEE		LAND	
Juridische omschrijving	Ecologische omschrijving	Juridische omschrijving	Ecologische omschrijving
Territoriale zee	Zeewater	Interne wateren	Intertidaal
Exclusieve economische zone (EEZ)	Zeebodem en ondergrond	Grondgebied van de kust- en poldergemeenten	Slikken en schorren
Continentaal plat			Strand
			Duinen
			Kustpolders
Bevoegde overheid			
Federaal	Scheepvaart	Scheepvaart	
	Militaire activiteiten	Militaire activiteiten	
	Ontginning zeebodem	Energie	
	Energie (windenergie op zee)	Controle (politie)	
	Kabels en pijpleidingen	Rampenbestrijding	
	Bescherming marien milieu		
	Controle (politie)		
	Rampenbestrijding		
	Wetenschapsbeleid		
Vlaams Gewest	Baggeren	Leefmilieu en natuurbehoud	
	Loodsen	Ruimtelijke ordening	
	Redding op zee	Grondwaterwinning	
	Scheepvaartbegeleiding	Toerisme	
	Ruimen van wrakken	Havens	
	Zeevisserij	Kustverdediging	
		Beheer openbaar domein	
		Wetenschapsbeleid	
Provincie W.VI.	Hulp bij rampenbestrijding	Uitvoering hogere rechtsnormen	
Kustgemeenten		Uitvoering hogere rechtsnormen	
		Politie	
		Onderhoud stranden (in concessie)	

Hoewel België geen strategie heeft voor GBKG, wordt o.a. via de werking van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer (www.kustbeheer.be) gevolg gegeven aan de aanbevelingen en de principes zoals vastgelegd in de EU aanbeveling (2002/413/EG). Het samenwerkingsverband van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer kreeg via het Protocol (2007) een organisatiestructuur (zie figuur 2) en strategische doelstellingen die via een meerjarenplan worden gerealiseerd.

De drie strategische doelstellingen van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer omvatten:

- Meewerken aan de implementatie van de aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2002 betreffende de uitvoering van een GBKG in Europa (2002/413/EG);
- Het bevorderen van integratie van planning en beleid in het kustgebied;
- Een draagvlak creëren voor geïntegreerd beheer van het kustgebied.

Figuur 2. Organisatiestructuur van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer.

Om deze doelstellingen te bereiken zijn de volgende operationele doelstellingen vastgelegd:

- Communiceren en sensibiliseren over het GBKG;
- Optreden als aanspreekpunt voor het GBKG;
- Een platform aanbieden voor overleg over het GBKG;
- Opvolgen van de duurzaamheidsindicatoren van het kustgebied;
- Meewerken aan de realisatie van de aanbevelingen van de Europese aanbeveling betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa.

In september 2011 vierde België 10 jaar GBKG en werd ruimte gemaakt voor een kritische reflectie in '10 jaar Coördinatiepunt, een kwestie van evenwicht' (*Belpaeme 2011*²⁰⁸⁴⁵³). Zie ook de publicaties *Cliquet et al. (2002)*¹⁰⁵¹⁵⁵ en *Cliquet et al. (2004)*⁷²⁵⁴² voor een reflectie over de bestuurlijke context van GBKG in België.

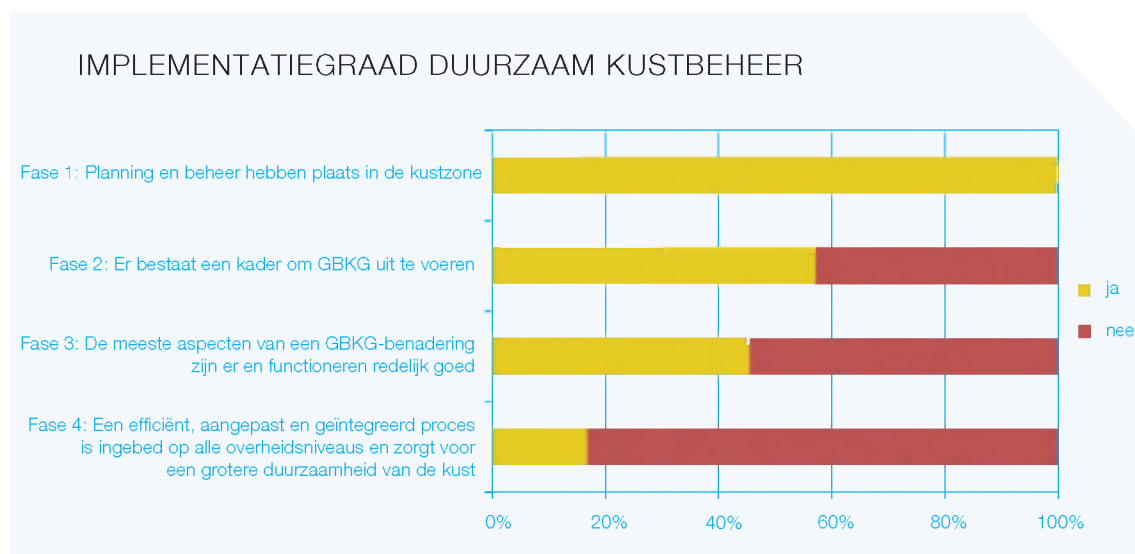
15.3 Maatschappelijk belang

Een geïntegreerd beheer levert niet alleen een meer kwalitatief en duurzaam beleid op, maar is volgens een wetenschappelijk onderzoek van de EC ook duidelijk kostenbesparend. Hieruit blijkt dat investeringen in geïntegreerd kustbeheer op termijn maatschappelijke baten met zich meebrengen die gemiddeld een tienvoud hoger zijn (*An Assessment of the Socio-Economic Costs & Benefits of Integrated Coastal Zone Management: Final Report To The European Commission, 2000*²⁷⁵⁸⁷). In het Belgische *Aanbevelingsrapport GBKG van 2006*¹⁰¹⁸¹¹ worden een aantal aanbevelingen gedaan om het kustbeleid gezamenlijk en duurzaam aan te pakken. Het stimuleren van concrete projecten inzake duurzaam kustbeheer, het inzetten van indicatoren als wetenschappelijk instrument en een hogere betrokkenheid van kustactoren via een kustforum zijn er enkele van. Ook een gezamenlijke langetermijnvisie voor de kust is één van de streefdoelen, net als een nauwere samenwerking tussen de bevoegde beleidsadministraties. In het *Belgische aanbevelingsrapport GBKG 2010*²²⁶⁵⁴⁹ worden de realisaties ten opvolging van deze aanbevelingen verder toegelicht voor de periode 2006-2010 (zie *Duurzaam gebruik*).

15.4 Duurzaam gebruik

Op basis van de nationale rapporten kwam de EC tot het besluit dat een voortgezette inspanning noodzakelijk is voor het in praktijk brengen van een effectief geïntegreerd kustzonebeheer in Europa. Een overzicht van 'goede praktijken' inzake GBKG in de EU-lidstaten is terug te vinden in de Europese databank *OURCOAST*.

Voor het opvolgen van de implementatie inzake GBKG, heeft de EC via de Expertengroep ICZM, een instrument ter beschikking gesteld van de lidstaten. Deze 'GBKG voortgang indicatoren' (ICZM progress indicator) werden ook toegepast in België. Bij een eerste evaluatie gaven de deelnemers-evaluatoren te kennen dat doelmatige planning en beheer worden uitgevoerd in de Belgische kustzone via structuurplannen, monitoring, beschermingsstatuten en andere juridische instrumenten, maar ze waren evenzeer van mening dat deze instrumenten niet of onvoldoende geïntegreerd worden (zie figuur 3). Hoewel alle elementen voor een GBKG beschikbaar zijn, krijgt de uitvoering van het proces nog een onvoldoende, vooral wat betreft de betrokkenheid van de kustactoren, de openheid in communicatie vanuit de bevoegde instanties en in het bijzonder wat betreft de statutaire verankering van GBKG plannen en strategieën. De toegankelijkheid en tijdige beschikbaarheid van op kwaliteit gecontroleerde informatie voor het onderbouwen van coherente en doelmatige beslissingen werd positief geëvalueerd (Maelfait et al. 2012²²¹⁰¹⁶).

Figuur 3. Perceptie van implementatiegraad van duurzaam kustzonebeheer (Maelfait et al. 2012²²¹⁰¹⁶).

Het rapport '10 jaar Coördinatiepunt, een kwestie van evenwicht' (Belpaeme 2011²⁰⁸⁴⁵³) brengt een overzicht van de belangrijkste concrete realisaties en meetbare effecten van het GBKG in de Belgische kustgebieden, in opvolging van de operationele doelstellingen.

15.4.1 Visies voor de ontwikkeling van de kustregio

De laatste jaren werden vanuit verschillende hoeken (academische wereld, beleid, industrie, etc.) visies opgesteld voor de ontwikkeling van de kustzone. Hieronder worden een aantal van deze initiatieven opgelijst:

- In de beleidsnota van de Vlaamse Bouwmeester Peter Swinnen (Swinnen 2010²²⁶⁵⁵¹) wordt de kust omschreven als een gebied met een potentieel sterke uitstraling en internationale herkenbaarheid. Met een onderzoek naar regio- of grensoverschrijdende gebieden, voor de kust via de studie 'Metropolaan Kustlandschap 2100' (is nog niet afgewerkt), wil de Vlaamse Bouwmeester de architecturale en ruimtelijke marges van Vlaanderen aftasten.
- Het Kappaplan²²⁰⁹⁰⁸ van Natuurpunt geeft een visie en een overzicht van bestaande en potentiële maatregelen om de kust voor te bereiden op de gevolgen van de klimaatverandering
- In het kader van het Europees project 'Coastal Communities 2050'¹²⁸⁴⁵⁵ werd nagegaan of de diverse visies die momenteel worden ontwikkeld kunnen worden afgestemd en elkaar versterken.
- Vanuit MOW departement MDK wordt werk gemaakt van Vlaamse Baaier (opgenomen in het regeerakkoord van de Vlaamse regering (2009-2014)²²⁵⁴⁷⁸). Het project wil een toekomstvisie opstellen voor de Vlaamse kust, met het herstel van een brede en zachte kust en de verdediging tegen veranderende omstandigheden. De visie voorziet ook ruimte voor de ontwikkeling van de zeehavens.
- De kust als ruimte voor ontwikkeling was ook de basis voor het CcASPAR project. Het onderzoeksproject CcASPAR (Climate change and changes in spatial structures in Flanders, een interuniversitair en -disciplinair Strategisch

Basis-Onderzoek (SBO) gefinancierd door het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)) heeft gedurende vier jaar onderzoek verricht naar de ruimtelijke impact van klimaatsverandering met als finaliteit het formuleren van ruimtelijke adaptatiestrategieën en duurzame beleidsimplicaties voor Vlaanderen op verschillende ruimtelijke schalen. De ontwikkelde strategieën werden getoetst op de Kust en de IJzervallei ([Allaert et al. 2012](#) ²²¹⁵¹⁶).

- Initiatieven vanuit ‘[Oostende Werft](#)’ en het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer: Studiedag Beeldkwaliteit aan de Kust (2010, [website Kustbeheer](#)) en studiedag ‘De Kust moderniteit’ (2013).

Referentielijst wetgeving

Tabel met de Europese wetgeving. Voor de geconsolideerde teksten van deze wetgeving verwijzen we naar [Eurlex](#).

EUROPESE WETGEVING			
Afkorting (indien beschikbaar)	Titel	Jaar	Nummer
Richtlijnen			
Kaderrichtlijn Mariene Strategie	Richtlijn tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu	2008	56
Andere (aanbeveling, communicatie, groenboek, witboek,...)			
	Resolutie van de EU Raad betreffende het toekomstige beleid van de Gemeenschap met betrekking tot de Europese kustzone	1992	92/C 59/01
	Resolutie van de EU Raad betreffende een communautaire strategie voor geïntegreerd beheer van de kustzone	1994	94/C 135/02
	Voorstel voor een aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad (COM) betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa	2000	545
	Mededeling van de commissie (COM): inzake geïntegreerd beheer van kustgebieden: een strategie voor Europa	2000	547
	Aanbeveling betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa	2002	413
	Besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het Zesde Milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap	2002	1600
	Mededeling van de Commissie (COM): Verslag aan het Europees Parlement en de Raad: Evaluatie van het geïntegreerd beheer van kustgebieden (ICZM) in Europa	2007	308
	Mededeling van de Commissie (COM): Routekaart naar maritieme ruimtelijke ordening: werken aan gemeenschappelijke principes in de EU	2008	791
	Voorstel voor een richtlijn van het Europese Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor maritieme ruimtelijke ordening en geïntegreerd kustbeheer	2013	133